

УДК 657.37

ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

І.І. Демко

Університет банківської справи, м. Львів, iguna.demko@ukr.net

Глобалізація світової економіки та євроінтеграція встановлюють нові вимоги щодо удосконалення методології збору, обробки та розкриття економічної інформації про господарську діяль-

ність суб'єктів господарювання. Серед основних показників, що характеризує підприємство та має важливе значення для користувачів, є зрозуміла звітність, оформлена за міжнародними стандартами.

Україна була однією з перших країн на пострадянському просторі, що задекларувала курс на впровадження міжнародних підходів до побудови національної системи бухгалтерського обліку, які в основному були представлені міжнародними стандартами бухгалтерського обліку (згодом фінансової звітності).

Відповідно ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положення (стандарту) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) ґрунтуються на Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку (МСБО) [1].

Міжнародні стандарти мають рекомендаційний характер і є міжнародним орієнтиром гармонізації та стандартизації бухгалтерського обліку і фінансової звітності в усьому світі. При розробці національних стандартів аналізуються міжнародні, вивчається практика ведення обліку того чи іншого об'єкта і тільки після цього формуються рекомендації.

Діючі вітчизняні та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку і фінансової звітності можна об'єднати в окремі групи, виходячи з того, що НП(С)БО розроблені на базі міжнародних: фінансова звітність, необоротні активи, оборотні активи, зобов'язання, фінансові результати та витрати, загальні стандарти та міжнародні стандарти фінансової звітності, аналоги яких відсутні серед НП(С)БО.

При складанні національних стандартів деякі аспекти були не повністю розкриті, що в результаті стало головною відмінністю між МСБО та НП(С)БО і полягають в тому, що НП(С)БО регламентуються в скороченій формі. У міжнародних стандартах, на відміну від національних, наведено значно більше прикладів для пояснення термінів чи положень. Водночас міжнародні стандарти не розглядають облік нематеріальних активів, який регулює НП(С)БО. За міжнародними стандартами для державного сектору не передбачено подання проміжної звітності. Облік витрат розкритий ширше у НП(С)БО в розрізі обмінних та необмінних операцій, водночас в ньому не розглядаються витрати на позики, які регулюють міжнародні стандарти.

Змістовна частина Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку здебільшого містить норми, які добре знайомі фахівцям за попередньою нормативною базою. Водночас їх доповнено деякими новими методами оцінки, розподілу, складу річної фінансової звітності. Збережені національні традиції щодо затвердження уніфікованих форм фінансової звітності. Разом з тим НП(С)БО містять деякі концептуальні відмінності від МСБО (табл.)

Згідно з МСБО 1 «Подання фінансової звітності», міжнародні стандарти фінансової звітності – це стандарти та тлумачення, видані Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку охоплюють:

- а) Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ);
- б) Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО);
- в) Тлумачення КТМФЗ;
- г) Тлумачення ПКТ [2].

Питання переходу та впровадження МСФЗ в Україні потягом останніх років є дуже актуальним, супроводжується великою кількістю обговорень [3], впроваджуються різноманітні нові підходи до вирішення цього питання та подальшого впровадження [2].

Адаптування фінансової звітності до положень, принципів та вимог МСФЗ здійснюється з метою виходу на світові ринки. На сьогодні МСФЗ є ефективним інструментом європейської інтеграції та частиною сталого економічного розвитку для України. Більша прозорість і відкритість фінансової звітності показує реальний фінансовий стан суб'єктів господарювання та дає чітке уявлення про його інвестиційну привабливість. Використання МСФЗ має суттєві переваги перед П(с)БО для великої кількості підприємств та користувачів фінансової звітності. Процес застосування МСФЗ повинен бути поступовим та цілеспрямованим. Необхідно розробити такі нормативно-правові засади та методологічні підходи, які б давали змогу усунути недоліки вітчизняної системи обліку, а також удосконалювали б та модернізували основні аспекти ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні.

Таблиця – Концептуальні відмінності між МСБО та НП(С)БО

Принципи та припущення	МСБО	НП(С)БО
Безперервність	Припускається, що у підприємства немає ні наміру, ні необхідності припиняти або істотно скорочувати свою діяльність у недалекому майбутньому.	Не всі підприємства реально використовують принцип безперервності при підготовці фінансових звітів: частина з них – на межі банкрутства, інші не можуть гарантувати стабільності діяльності підприємства в майбутньому.
Стабільність облікової політики	Облікова політика підприємства не зазнає будь-яких змін без явної необхідності.	Звітність ведеться відповідно до чинних законодавчих положень та норм, які постійно змінюються.
Метод нарахування	Доходи (витрати) підприємства відносяться на той період, в якому вони були фактично отримані (понесені).	Доходи та витрати підприємства не завжди відносяться на ті періоди, в яких вони реально мали місце.
Суттєвість	У звітності включаються тільки ті облікові позиції, які можуть вплинути на прийняття рішень.	Перелік статей звітності визначається Міністерством фінансів України. Процедури обліку деяких несуттєвих елементів є складними та обтяжливими для системи бухгалтерського обліку.
Перевага сутності над формою	Результати операцій та угод відображаються відповідно до реального стану речей.	Відображення операцій та угод підпорядковується нормативним вимогам, таким чином, форма переважає над змістом.
Обачність (консервативність)	Вживаються всі необхідні заходи для зняття невизначеності, аби уникнути завищення активів чи доходів, або заниження зобов'язань та витрат.	Принцип обачності використовується не завжди. Наприклад, принцип оцінки за найменшою із собівартості або ринкової вартості дуже рідко використовується в українській практиці.

Але щоб запровадити МСФЗ є і певні труднощі. Однією з основних проблем при впровадженні МСФЗ стала кадрова. МСФЗ відрізняється від вітчизняних стандартів бухгалтерського обліку й вимагають від фінансистів і бухгалтерів професійної підготовки й знань.

Основна проблема полягає кваліфікації персоналу компаній, який веде основну роботу трансформації бухгалтерської звітності. Один фахівець із МСФЗ, який очолює штат бухгалтерів без відповідної підготовки, не зможе перевести підприємство на облік за міжнародними стандартами фінансової звітності.

Отже, перехід українських підприємств на міжнародні стандарти обліку і звітності процес незаперечний, але поступовий. Найбільш оптимальним варіантом трансформації бухгалтерського обліку і звітності є максимально можлива гармонізація вітчизняних П(С)БО із МСФЗ, що дозволить вчасно вносити необхідні доповнення в них по мірі розвитку міжнародних стандартів.

Список використаних джерел

1. Гармонізація бухгалтерського обліку та оподаткування на підприємствах України в контексті нормативів ЄС : монографія / [О.І. Малишкін, К.В. Безверхий, І.С. Ковова, С.М. Семенова, С.М. Шуляренко, В.П. Карев]; за наук. ред. О.І. Малишкіна; Державний університет інфраструктури та технологій. Київ: ВД «АртЕк», ДУІТ, 2018. 418 с.

2. Ловінська Л. Г. Державне регулювання бухгалтерського обліку в Україні: мета і сфера впливу. Фінанси України. 2012. № 4. С. 56-66.

3. Яцунська О. С. Процес упровадження МСФЗ в Україні // Бізнес Інформ. – 2016. – № 3. – С. 173-182.

4. Семенова С.М. Порівняння фінансової звітності суб'єктів малого та мікропідприємництва України та країн ЄС відповідно до МСФЗ для МСП та Директиви 34/2013/ЄС. Бухгалтерський облік і аудит. 2017. № 2. С.26-40